

Bawden (1) stwierdził doświadczalnie, że poziom żywienia białkiem wpływa na rozwój pasożytów w przewodzie pokarmowym jagniąt. U jagniąt żywionych dawką niskobiałkową w 56 dni po zakazaniu w przewodzie pokarmowym było znacznie więcej pasożytów (niciansi) niż u żywionych dawką wysokobiałkową.

Obserwacje nad występowaniem tasiemca u jagniąt wykazują, że najczęściej zarażają się one na pastwisku, dlatego istnieje konieczność odkażania pastwisk. Gostyński (6) wyraża pogląd, że odkażanie pastwisk środkami chemicznymi oraz samoodkażanie biologiczne przez krótki wypas kwater (przebywanie zwierząt na kwaterze do 4 dni), a szczególnie wypas dawkowany zapobiega zarażeniu się zwierząt paszytami.

Przedstawione wyniki pracy wskazują na to, że warunki środowiskowe wpływają w poważnym stopniu na wzrost i użytkowanie rzeźne skopów. Zatem dla uzyskania dobrego efektu ekonomicznego należy zapewnić młodym jagniętom odpowiednie warunki zoohigieniczne i żywieniowe, w których mogłyby wykazać swoje dodatnie cechy odziedziczone po rodzicach.

Wnioski

1. Tasiemce z rodzaju *Moniezia* powodowały słabszy wzrost i rozwój jagniąt-skopów przeznaczonych na użytkowanie mięsne.

2. Póltusze skopów, u których stwierdzono występowanie tasiemców wykazywały zmniejszoną statystycznie istotną ilość tkanki mięsnej w porównaniu do skopów wolnych od tych pasożytów.

3. Nie stwierdzono istotnej różnicy w ilości tłuszczu i kości u badanych grup zwierząt.

ZENON TRATWAL
Jarocin

Robaczyce jelitowe u świń w powiecie jarocińskim

Celem pracy jest przedstawienie w warunkach geoklimatycznych powiatu jarocińskiego ekstensywności i intensywności inwazji nicieni jelitowych u trzody chlewnej w gospodarstwach indywidualnych, przy jednoczesnym wykazaniu ekonomicznych korzyści wynikających z odrobaczania zwierząt dotkniętych inwazją parazytologiczną.

Jesienią 1972 r. badaniami zostały objęte świny w gospodarstwach indywidualnych z terenu całego powiatu. Równocześnie przeprowadzono badania koproscopowe kału we wszystkich miejscowościach powiatu w liczbie stu. Ogółem badaniami laboratoryjnym podano 3619 prób kału. Kał pobierano indywidualnie od każdej sztuki w torebki z folii polietylenowej, dostarczając w ciągu 24 godz. do Pracowni Parazytologii i Chorób Inwazyjnych ZHW w Poznaniu.

Ekstensywność i intensywność inwazji przedstawia tab. 1 i 2. Jednocześnie poddano odrobaczaniu 23 631 sztuk trzody chlewnej. Do zabiegów odrobaczania sto-

Piśmiennictwo

1. Bawden R. J.: Aust. J. agric. Res. 20, 6, 1969.
2. Efner T.: Medycyna Wet. 28, 170, 1972.
3. Fudalewicz-Niemczyk W., Jęłowicki S., Nowosad B.: Prz. hod. 23, 13, 1968.
4. Fudalewicz-Niemczyk W., Nowosad B.: Prz. hod. 7, 22, 1971.
5. Furmaga S., Gundiach J. L., Sobieszewski K.: Medycyna Wet. 28, 336, 1972.
6. Gostyński A.: Jak zapobiegać chorobom zwierząt, PWRiL, 1969.
7. Grabda E., Juny M., Nawrocki J., Szaflarski J.: Choroby owiec z zarysem chowu. PWRiL, 1959.

Adres autora: doc. dr Tadeusz Efner, 20-033 Lublin, ul. Akademicka 13.

Эфнер Т. — Влияние ленточных кишечных червей на привесы и состав половины туши кастрированных баранов.

Исследования провели на валухах польской длинношерстной овцы, которых после 10 месячного откорма подвергли убою. Правые полутуши после охлаждения разделяли на основные части, которые затем делили на мясо, жир и кости. Результаты указывают на существенную разницу в весе (8,10 кг) здоровых валухов и больных монезиозом.

Установили также существенные различия между обоими группами в количестве мяса. Разниц в количестве жира и костей не установили.

Еfner T. — The influence of tapeworms of the alimentary tract on the weight gains and the composition of halved carcass of wethers.

The purpose of the work was to determine the influence of tapeworms of the alimentary tract (*Moniezia ovium*) on the increase of post-slaughter value of wethers. The observations were done on the wethers of polish long-wool sheep which were slaughtered 10 months of fattening. Then after cooling the right halved carcasses were divided into basal parts and divided up meat, fat and bones. The results obtained showed a significant differences in weights (8, 10 kg) between the normal wethers and those of infected with tapeworms. It was also found that there was a significant difference between the groups as to the amount of meat. There were not noticed any distinctions between the amount of fat and bones.

sowano: nilverm, helmintazol i fenotiazynę. Dobór leków został podyktowany aktualnymi możliwościami zaopatrzenia.

Równolegle została przeprowadzona kontrola wagi dziennych przyrostów ciężaru ciała dla udokumentowania i uzasadnienia korzyści wypływających z odrobaczania świń, co obrazuje tab. 3. W tym celu ważono zwierzęta średnio przed odrobaczaniem 5 dni, oraz po odrobaczaniu 5—7 dni. Zwierzęta ważono indywidualnie codziennie.

Ekstensywność i intensywność inwazji po odrobaczaniu została przedstawiona w tab. 4 i 5. Do badań kontrolnych kał został pobrany w 7—10 dni po zabiegu odrobaczania od 5—10% pogłowia świń.

Wyniki i omówienia

Większość prac publikowanych na temat inwazji pasożytniczych u trzody chlewnej dotyczy hodowli wielkostadnej. Stąd tylko nieliczne prace mogą stanowić do pewnego stopnia ma-

teriał porównawczy — Getler (2) i Ramisz (9). Autorzy ci badali świnie w tuczarniach przemysłowych, ale pochodzące z gospodarstw indywidualnych.

mi *Ascaris suum*, *Strongyloides ransomi* i *Trichocephalus suis*, oraz w gminie Nowe Miasto, Jaraczewo i Żerków tylko w przypadku *Trichocephalus suis*. Różnicę tą, jak się wydaje,

Tab. 1. Ekstensywność inwazji nicieni jelitowych u trzody chlewnej w gospodarstwach indywidualnych z terenu pow. jarocińskiego w 1972 r. przed zabiegiem odrobaczania.

Gmina	Ilość badań				<i>Oesophagostomum dentatum</i>		<i>Ascaris suum</i>		<i>Strongyloides ransomi</i>		<i>Trichocephalus suis</i>	
	miejscowości	prób	prób dodatnich	%	szt.	%	szt.	%	szt.	%	szt.	%
Jarocin	21	1033	1016	98,3	993	96,1	179	17,2	30	2,9	13	1,2
Nowe Miasto	24	646	587	90,8	573	88,7	192	29,5	124	19,2	14	2,3
Jaraczewo	21	655	651	99,3	631	96,3	261	39,0	185	28,2	13	1,9
Żerków	22	562	549	97,6	547	97,3	140	24,9	91	16,2	10	1,7
Kotlin	12	723	698	96,5	658	91,0	380	52,5	154	21,3	23	3,2
Powiat-razem	100	3619	3501	96,7	3402	94,6	1152	31,8	564	16,2	73	3,0

Wyniki badań własnych dotyczące ekstensywności i intensywności inwazji są podobne do uzyskanych w tym samym terminie wyników Kamyszka i Kozakiewicza (5, 7). Badania własne wykazały ekstensywność inwazji pasożytów 96,7%, zaś według Kamyszka 89,5% i Kozakiewicza 95,1%.

Tab. 2. Intensywność inwazji nicieni jelitowych u trzody chlewnej w gospodarstwach indywidualnych z terenu pow. jarocińskiego przed odrobaczaniem w 1972 r.

Rodzaj pasożyta	0	+	++	+++	++++
<i>Oesophagostomum dentatum</i>	3402	503	532	548	1819
<i>Ascaris suum</i>	2467	269	230	327	326
<i>Strongyloides ransomi</i>	3035	280	116	93	95
<i>Trichocephalus suis</i>	3546	62	11	-	-

Objaśnienia: 0 = brak jaj w próbie; + = do 10 jaj; ++ = 11 — 25 jaj; +++ = 26 — 50 jaj; ++++ = powyżej 50 jaj.

Porównując tab. 2 i 5 można stwierdzić zmniejszenie nasilenia inwazji ogólnie, a w szczególności w zakresie inwazji licznej (+++) oraz bardzo licznej (++++) na korzyść okresu po odrobaczeniu. Jedynie w przypadku inwazji *Trichocephalus suis* intensywność inwazji nie uległa zmniejszeniu, a nawet nieco zwiększyła się w stosunku do okresu przed odrobaczaniem. Z porównania tab. 1 i 4 wynika, że ogólna ekstensywność inwazji we wszystkich gminach uległa zmniejszeniu. Zwiększenie ekstensywności w gminach Jarocin i Kotlin można obserwować jedynie w przypadku inwazji pasożyta-

można tłumaczyć stosowaniem z konieczności w tych rejonach (Jarocin, Kotlin) głównie fenotiazyny, jak również niedostateczną, względnie brakiem dezynwazji pasożytów po odrobaczeniu, co zresztą potwierdza tab. 3 przedstawiająca znacznie wyższe przyrosty ciężaru ciała tylko o 50 g. W jednym przypadku w rejonie Jarocina nie uzyskano zwiększonego przyrostu ciała w ogóle, w dwóch tylko po 50 g, a w jednym o 100 g. W pozostałych rejonach gdzie głównie stosowano Nilverm i Helmintazol zwiększone dzienne przyrosty ciężaru ciała wahały się w granicach 40—440 g.

Tab. 3. Zestawienie kontroli wagowych przyrostów u trzody chlewnej w gospodarstwach indywidualnych z pow. jarocińskiego w 1972 r.

Gmina	Ilość gospodarstw	Kontrola wagowa w dniach		Ilość świni	Średni dzienny przyrost w g / 1 szt.		Różnica przyrostów dziennych w g / 1 szt.
		przed odrobac.	po odrobac.		przed odrobac.	po odrobac.	
Jarocin	4	5	5	4 / 74	3150	3350	50,0
Nowe Miasto	4	6	6	29 / 39	1990	2420	101,5
Jaraczewo	5	6	6	11 / 52,4	2302	3020	143,6
Żerków	3	3	6	9 / 64	1510	2060	183,3
Razem powiat	16	5	5,7	49 / 57,2	8952	10850	118,6

Ze względów niezależnych od autora w Kotlinie takiej kontroli nie przeprowadzono. Fakt ten wyraźnie przemawia za bardziej skutecznym działaniem Nilvermu i Helmintazolu. Dla całego powiatu średnie dzienne przyrosty ciężaru ciała u sztuk po odrobaczeniu wynoszą o 118,6 g więcej niż przed odrobaczaniem. Wy-

Tab. 4. Ekstensywność inwazji nicieni jelitowych u trzody chlewnej w gospodarstwach indywidualnych z terenu pow. jarocińskiego w 1972 r. po zabiegu odrobaczania.

Gmina	Ilość badań				<i>Oesophagostomum dentatum</i>		<i>Ascaris suum</i>		<i>Strongyloides ransomi</i>		<i>Trichocephalus suis</i>	
	miejscowości	prób	prób dodatnich	%	szt.	%	szt.	%	szt.	%	szt.	%
Jarocin	6	160	151	94,3	126	82,7	125	82,7	5	3,3	2	1,5
Nowe Miasto	8	300	181	60,3	160	53,2	48	16,0	14	4,6	17	5,6
Jaraczewo	20	300	232	77,3	215	71,6	105	35,0	25	8,3	16	5,3
Żerków	6	240	182	75,8	180	76,0	14	5,8	6	2,5	10	4,1
Kotlin	7	315	297	94,2	228	72,3	204	64,7	94	29,8	21	6,6
Powiat-razem	47	1315	1043	79,3	909	69,1	496	37,7	144	10,9	66	5,0

niki są zbieżne z pracami Kozara i Grzywińskiego (3, 8).

Tab. 5. Intensywność inwazji nicieni jelitowych u trzody chlewnej w gospodarstwach indywidualnych z terenu pow. jarocińskiego po odrobaczeniu w 1972 r.

Rodzaj pasożyta	0	+	++	+++	++++
<i>Oesophagostomum dentatum</i>	406	399	222	111	177
<i>Ascaris suum</i>	819	137	83	88	188
<i>Strongyloides ransomi</i>	1171	94	34	9	7
<i>Trichocephalus suis</i>	1249	55	7	3	1

Objaśnienie: jak w tab. 2.

Poza zmniejszonymi przyrostami wagi żywej świnię zarobaczone zużywają według Kozara (8) o 0,3 kg paszy treściwej więcej na 1 kg przyrostu, nie licząc strat pośrednich, takich jak: zwiększona wrażliwość i podatność na inne schorzenia itp. Powiat jarociński posiada obsadę trzody chlewnej prawie największą w kraju, wynoszącą 162 szt. na 100 ha użytków rolnych, przy średniej dla województwa 115 szt. i odpowiednio dla kraju 78 szt. na 100 ha. Liczby te tłumaczą wyraźnie ogrom strat, jakie ponosi wielkopolskie rolnictwo z powodu zarobaczenia świń w gospodarstwach indywidualnych oraz celowość podjętej i przedstawionej pracy.

Wnioski

1. Ekstensywność inwazji jelitowych u trzody chlewnej w gospodarstwach indywidualnych w powiecie jarocińskim wynosi 96,7%. Ekstensywność inwazji poszczególnymi gatunkami pasożytów przedstawia się następująco: *Oesophagostomum dentatum* — 94,6%, *Ascaris suum* — 31,8%, *Strongyloides ransomi* — 16,2%, *Trichocephalus suis* 3,0%.

2. Zwiększone dzienne przyrosty ciężaru ciała świń po odrobaczeniu wynoszą 118,6 g średnio na sztukę.

3. Duże nasilenie inwazji robaczy jelitowych u świń oraz olbrzymie straty ekonomiczne powinny być dostatecznym sygnałem do wprowadzenia systematycznego, planowego zwalczania tych robaczy w gospodarstwach indywidualnych.

Piśmiennictwo

1. Biuletyn Informacyjny Inst. Wet. Puławy 26, 1972.
2. Gettler K.: Medycyna Wet. 27, 660, 1971.
3. Grzywiński L., Grzegorzak A., Preś J.: Medycyna Wet. 28, 345, 1972.
4. Janowski H., Szejkowski H.: Choroby świń, PWRiL, 1964.
5. Kamyszek F.: konsultacje ustne.
6. Kamyszek F.: Medycyna Wet. 20, 471, 1964.
7. Kozakiewicz B.: Medycyna Wet. 28, 652, 1972.
8. Kozar Z.: Wiad. Parazyt. 12, 1, 1966.
9. Ramisz A.: Wiad. Parazyt. 18, 74, 1971.
10. Stefański W.: Parazytologia weterynaryjna, PWRiL 1968.
11. Zalewski J.: Środki lecznicze do zwalczania wewnętrznych chorób inwazyjnych zwierząt domowych PWRiL, 1952.

Adres autora: lek. wet. Zenon Tratwał, 63—200 Jarocin, ul. Wrocławska 7/6.

Autor składa podziękowanie za przeprowadzone badania koproskopowe Pracowni Parazytologii i Chorób Inwazyjnych ZHW w Poznaniu oraz gminnej służbie rolnej i weterynaryjnej powiatu za pomoc przy realizacji pracy.

Тратваль З. — Кишечные гельминтозы у свиней в Яроцинском уезде.

Диагностическим копроскопическим исследованием подвергли в 1972 г. 3619 свиней их всех местностей уезда (при общем числе — 63 000 шт.). Установили что общая экстенсивность кишечных инвазий составляет 96,7%. Экстенсивность отдельных видов паразитов представляется следующим образом: *Oesophagostomum dentatum* 94,6%, *Ascaris suum* 31,8%, *Strongyloides ransomi* 16,2%, *Trichocephalus suis* 2,0%. В тоже время в разных районах уезда в 16 хозяйствах у 49 штук провели контроль привесов до и после дегельминтизации. Установили, что суточные привесы после дегельминтизации были 118,6 г. на 1 шт более высокие чем до дегельминтизации, а также что препараты Nilverm и Helmintazol являются более эффективными чем фенотиазин.

Тратвал З. — Intestinal helminthiasis in pigs in the Jarocin district.

There were examined coproscopically 36 19 pigs from all localities of the district possessing 63000 swines. It was found the following state of infestation: total extensiveness with intestinal infection was 96.7%; there was stated *Oesophagostomum dentatum* in 94.6%, *Ascaris suum* in 31%, *Strongyloides ransomi* in 16.2%, *Trichocephalus suis* in 2.0%. At the same time there was carried out on 49 pigs in 16 farms the control of weight gains before and after dehelminthiasation. Daily weight gains were at 118.6 g higher per animal following dehelminthiasation. Simultaneously Nilverm and Helmintazol proved to be more effective than phenothiazine.

PLISEK K., SEVCIK B., DVORAK M.: Badanie toksyczności metichlorpindalu i nikarbazyny przy dłuższym stałym podawaniu pisklątom — bażantom w stopniowych stężeniach. (Sledovani toxicity metichlorpindalu, a nikarbazinu pri kontinualnim podavani bažantim kuratum v odstupnovanych koncentraciach). Vet. Spofa, 14, 5, 1972.

Badania wykonano na 7 grupach piskląt — bażantów od 10 dnia życia przez 60 dni. Znany środek przeciwko kokcidiom „Metichlorpindal” (clopidal) podawano w paszy w stężeniu od 0,0125% do 0,12% codziennie; w tychże stężeniach stosowano nikarbazyn. Badania wykazały, że obydwa środki w dawce terapeutycznej (tj. przy stężeniu 0,0125%) są dla ww ptaków nietoksyczne, mają dostateczną efektywność terapeutyczną i mogą być stosowane z zachowaniem wszystkich zasad dietyki i chowu.

J.

MATSUOKA T., FOLKERTS T. M., GALE C.: Określenie na cielętach wartości inaktywowanych szczepionek p-ko IBR, PI-3 i pasterelozie. (Evaluation in calves of an inactivated bovine rhinotracheitis and parainfluenza-3 vaccine combined with Pasteurella bacterin). J. Am. Vet. Med. Ass. 160, 333, 1972.

Szczepionka zawierająca inaktywowany wirus IBR była sprawdzona na cielętach zarówno sama jak i skojarzona z inaktywowaną szczepionką przeciw PI-3 (dla bydła) i z inaktywowaną szczepionką przeciwko pasterelozie; ubocznych reakcji poszczepiennych nie stwierdzono.

Cielęta szczepione przeciwko IBR lub IBR i PI-3 zniosły zakażenie kontrolne zjadliwym szczepem IBR. Wykazano także wzrost miana przeciwciał IBR oraz hemaglutynin dla PI-3.

J.